

Kongeligts alleme  
Adresse = Avis og  
som forsendes overalt  
i Danmark og  
Mediges, trykkes og forlægges  
Tirsdagen den



privilegerede  
Avertissementstidende,

med Brevposten

Hertugdommene.

af Udgiveren Soren Hempel i Odense.

28 September 1819.

Grub hold: Fædrelandet. Offentlige Foranstaltninger. Handels-Esterretninger. Industrie. Tildragelser. Blandinger. Odense.

### Fædrelandet.

Offentlige Foranstaltninger. Under 22 d. M. er fra Politiedirektoreni København efter allerhøjest Beslutning fundgjort: at de ved Plakater af 7 og 8 d. M. givne Beslutninger, at Hunsfædre skulle holde deres Barn og Drenge næsteført samt Svende og Drenge hjemme fra Kl. 8 om Aftenen til Kl. 5 om Morgenens, og at ingen Socie Indrøver ikke eller Nogen af det, til de paa Rheden og i Havnene liggende Eibe henhørende, Personale maa lade sig finde paa Gaderne efter Kl. 8 om Aftenen, nu ophørves, hvorfra imod det har sit Forblivende ved de alde Anordninger.

Hos Kancelliet er blevet forespurgt, om en Debitor, hvis Gjeld er blevet omfattet fra Solværdie til Sedler stor Bankkours 375, ikke er forpligtet til at betale 5 PE. Rente af de omfattede Kapitaler? Kancellier svarede heri, at under 21 d. M., at da Kreditor efter Forordningen af Jan. 1813, §. 21, vel var berettiget til at betinge sig 5 PE. Rente af Navneværdiegjeld, men det intetsteds er fastsat, at saadan Rente eo ipso skalde antages at finde sted, saa kunne de Debitorer, som have vedtaget Solværdiegjelds Omstyrning til Navneværdie, uden tillige at forpligte sig til at betale forhåbet Rente, ei dertil ansees forhånd.

Eierne af Lerchenfelds Gaard og Gods under Viborg Amt, Michel Kielsøn og Peder Kielsøn, have ved Gavebrev af 20 Jan. 1818 skænket til en Skoles Oprettelse i Svingleberg Bye 5 Skpr. 3 Td. 2 Alb. Hartkorn, som hidtil have henlagt under Lerchenfelds Hovedgaardstaxt, samt derhos påtaget sig at opføre en ny Skolebygning, og aarligten udvise 15 Kas Tørv til Skolelærerne, og desuden aarligten bidrage 1 Td. 4 Skpr. Maa til den afgaaende Degns Pension; m. v. Paa dette Gavebrev er under 11 f. M. meddelelts allerhøjest Konfirmation, hvorhos det har behager H. Majestet at lade Giverne tilskjendegive Sin allerhøjest Tillfredshed med deres i san henseende gjorte patriotiske Ophold til Skolevesenets Bedste.

Ole Nielsen, Rasmus Nielsen og Lars Ossen, som ved Højesteretsdom af 19 Juli d. A. vare tilfundne at have forhjort deres Halse og steiles, for begaet Mordbrand paa den

Førstes Gaard, hvilket Eieren, i Haab om at vinde ved Afturancen, havde formaaet de to Andre at iværksætte, ere benaadede paa Livet, imod at de 2 Førstnævnte tagstryges og henvistes til Festnings-Arbeide paa Livetid under sikker Bewogting, og den Sidste hensattes til Festnings-Arbeide paa Livetid, uden at tagstryges.

Af Klasselotteriets høje Gevinster er endvidere udkommet: No. 898 med 16,000 Rbd. hos hr. Stempelpapirsforhandler Evaldsen i Randers, No. 6578 med 1000 Rbd. hos hr. Major og Ridder Scheel, No. 20,233 med 5000 Rbd. hos hr. Kancellieraad Svendsen i Nakskov, No. 13,094, 24,615 og 23,389, hver med 1000 Rbd. hos Jfr. B. & C. Vie, No. 16,219 med 2000 Rbd. hos hr. Eichel og No. 21,785 med 100 Rbd. hos Frue Holm i Nyborg.

Handels-Efterretninger. Ved Vors Auctionen i København solgtes i forrige Uge god ord. vestindisk Kasse for 76½ a 78 Rbd., Niis osind. ord. 11 Rbd., Alt i Sedler og med Tolden, St. Croix Sukker, lyse, 15 a 15½ Rbd. rede Solv og med Tolden. I Fredags solgtes Bankhestelsen i en Gaard i Bredgaden stor 1470 Rbd. S. a 6½ PE. aarlig Rente, med de reelle Rettigheder, hvorved Banken har cederet samme til Gaardens døvende Eier, for 139 Rbd. Sedler pr. 100 Rbd. Solv foruden 6 PE. Omkostninger.

Bed det den 21 Septbr. afholdte Market ved Nibe følgtes Sædering fra 5 til 7 Rbd., Brødning for 4½ til 5 Rbd. Torden, Smørret for 24 a 28 h. Pundet, Ost for 6 a 7 Mt. Rispondet, Gjæs 3 Mt. Stykket, en Snæ Egg 16 til 20 h., Horlkred for 2 Mt. 8 h. a 3 Mt. 4 h. Alen, Blaarkræder 2 Mt. 8 h. a 3 Mt. Alen. Paa Hestene var kuns ringe Afsætning. En Stud kostede 11 a 12 Rbd. og en Roe 15 a 16 Rbd.

Industrie. (Meddeelt.) "Paa en Tid, da det synes at ethvert nok saa ubetydeligt Foretagende meddeles Publikum, fortjener det vist langt mere at komme til Almenekundstab, som et Bevis paa sand Industrie og Borgeraad (kjend det gaar af uden Bram) at to Kjøbmænd i Faaborg (Ceres Navne behoves ikke at ansøres, maaske onse

de det ei engang) have i denne Tid experimenteret hvor en Bestandsfarer, efter at den ene af disse Kjøbmænd allerede forrige Aar foretog en lignende Expedition. De afgifte for saa Dage siden og var i Saaborg med alle slags Handelsvarer. Endel ellers næringssøse Mennesker have ved denne Lejlighed været sysselsatte i Sommer, men ogsaa for Landet er det en væsentlig Vinding at en saadan Export kan endnu finde Sted, uageet at Handel og Skibsfart, efter den alminderlige Menning, skal være gaaet tilbage."

"Den gjennem flere Omvæltninger stedse stigende Kultur og Folkestørke vil udentvist forstøre, at Danmark, til dets Farv, herafstår bestillet sig paa, istedenfor blot raa Materialier, der nu næsten overalt paa Kloden frembringes, at exportere sine Produkter i forældet, saavel raa som fabriqueret Form, hvilket sidste tilfældet var Tilsætningen med begge de henvynte Vestlandsfarers Ladninger. Men det er neppe aldeles hensigtspassende, at denne Forælding foretages af eller ved Kjøbmanden, men snarere at den, da den indstrekker sig til en temmelig Simpelhed, foranstaltet af Producenterne. Dette ville rimeligen herafstår vorde nödte til at bestille sig paa en forældet Production ior med Hensyn til de raa Frembringelser. Kjøbmandens Hverv vil det nødvendigt blive at støtte sig en udbredt Handelskundskab og for begge Klasser vil det blive lige anbefalets at usies med en ringere Fordele ved hver Omstætning og derimod at omsette desto oftere — de nylig uretteligen forfulgte Mosaiters meget rigtige Grundstætning — thi ogsaa Landmanden har Lejlighed til hyppig Omstætning, naar han ideligen anvender de ringere Fordele strax paa de mange Forbedringer, der stedse ville forestaae ham, fremfor naar han, higende efter store Udbytte, ofte binder sine egne Hænder. Det er klart, at saavel Land som Kjøbmand lettelig kan, af Mangl paa denne Industrie, vorde fattige, saa at sige; af blot Mærighed."

"De væsentligste Grene for Danmarks producerende Industrie blive til alle Tider Landbovesen, Handel, Skibsfart og Fiskerie. Fabrikationer maae udentvist endnu kun indstrekke sig til saae Gjenstande, saasom forbedrede Meek- og Grynmøller samt Hornets Afsætning saameget muligen i formalet Tilstand, forbedrede Brænderier, Grygerier, maakke Vagerier, Meierier, Indretninger til Kjøds og Fisks Indsaltning og Rosning, Garvetier, Oliemøller m. fl."

"Vi fastes vistiske paa entreprenante og indsigtsfulde Maend, ogsaa gives der mange Exemplar paa Industrie og Virksomhed forinden de heri ommeldte, saavel i Staderne som i Provinserne; men tvende store Forhindringer finde for Øjeblikket den producerende Industrie, der ligge klart for Pict, foruden flere mindre Anstændstene, og disse ere: det vaktende Pengevæsen og Udforselsstold."

"Det har nol som vist sig, at det første ikke kan heves ved alle de Politicums dler, Man hidtil har anvendt og at det eneste radikale Middel vilde være det, som Necker begrundte at anvende i Frankrig og som, naar det havde været fulgt og fortsat, rimeligen vilde have forebygget Revoluti-

onen; det Sidste vilde, naar det Første var hevet, uden tvivl falde bort af sig selv som uformodent; thi Aarsag og Virkning ere her, som overalt i politiske Phænomener, næsten homogene. For saa Aar siden have vi set Oldvæsenet, under Almeenodelæggerens Jerncepter i sin Ufheldighed udartet til næsten reent Vanditterie; lovet være Nutidens humanere Scyptersforevere, der, utilbistelige til Kontrolleringer paa alfare Veie og i Ssen, almindeligen have forkaftet et saadtant System. Ol at denne samme Humanitet maatte overalt, ved en Necke rs simple radikale Middel, opnaa at udspredre Almeenheld hvoer dette Need, for medest Humanitetens mindre heldige Anvendelse, stundom forfeiles i hvor ivrig den end tenderes."

Skolelærer Topp i Helsingør har forfærdiget en smuk og af kynige Mechanis er kendt hensigtsmæssig Model til en Vogn, som kan kørres med uden Hest; hvormed han troer at kunne køre 4 Personer, paa almindelig Vej, med en Kraft af 10 Pd., og paa tung Vej forholdsressig, men som dog ikke overstiger 20 Pd. Han bruger en ganske anden Indretning ved Hjulene, end hidtil har været anvendt ved sige Maskiner. Da Manden med Held har forfærdiget flere mekaniske Arbeider, tor Man ogsaa love sig Mytter af dette. Han søger nu Subskription, hvoriil han haabetlig ikke vil mangle Deeltagere.

Tildragelser. Kjøbenhavn den 24 Septbr. Tidse dagend d. 21 Septbr., om Morgenens Kl. 5 Slet, blev Elementet for Huisild, som var opkommet i Gaarden No. 128 i Lovstrædet, Bogtrykker Brunni'se tilhørende, og der blev allerede afkunnet for Ildens Standsaang Kl. 6 samme Morgen. — Paa Forhuset afbrændte 7 Tag Sparreværkt, og i Sidehuset: Kjøkken-Trappen og 3de Etager, ligesom og Sparreværket i Baghuset over Bogtrykkeriet, som med Inventarium aldeles blev reddet.

Den Ild, som nogle Dage før ved U forsigtighed var opkommet i en af de Trangrave, hvor Man ved Trankompaniet tilbereder Tranden (S. 502), kunde ikke, ifølge de passende Indretninger sammensteds, gribe videre om sig, og blev snart dæmpet.

Blanding er. Professor og Ridder Thorwaldsen kan nu hver Dag ventes til Kjøbenhavn efter en Fraværelse af 24 Aar. Det var 1794, i en Alder af 22 Aar, at han, efter at have vundet den store Guldmøaille i Billedhuggerie, ved Kunstabdiemiet i Kjøbenhavn, rejste til Italien, hvor han opholdt siglige intil nu, og arbejdede med overordentlig Berømmelse. I Rom er han almindelig bekjendt under Venetynessen il cavaliere Alberto (Bertel) sculptore danese, og kæres med den store Canova om Forrang. Til hans berømte Werker høre hans Niche, og Alexanders Triumphhog en Basrelief, hvilket sidste han forfærdigede for Napoleon. Han givtede sig for ikke lange siden med en engelsk Dame. I Aaret 1810 benaadeede H. Majestat ham med Ridderkorset af Dannebrogordenens 4de Klasse.